

بسم الله الرحمن الرحيم

رابطه آمریکا و ترکیه در سایه کاهش سریع ارزش لیره ترکیه

(ترجمه)

رابطه تنگاتنگ آمریکا و ترکیه و اتفاق نظر سیاست خارجی این دوکشور از زمان سر قدرت آمدن حزب عدالت و توسعه برای همه‌گان معلوم است. علی‌الرغم موقف آمریکا در مسایل تسلیمی طیارات اف 35، سازمان گولن و سایر مسایل متعدد و افزایش قیمت دالر امریکائی در برابر لیره ترکیه باز هم سیاسیون ترک از رابطه صادقانه آمریکا در اظهارات‌شان تردید دارند. چاوش اوغلو به تاریخ 16 اگست 2018م در دهمین کنفرانس سفراء گفت: «ایالات متحده آمریکا دوست واقعی خود را نشناخته و نمی‌بیند. ما نمی‌خواهیم با هیچ دولتی در جهان مشکل آفرینیم و ما هرگز خوشبین به این نمی‌باشیم که با ایالات متحده آمریکا مشکل خلق کنیم. ممکن است مشکلات موجوده خود را با ایالات متحده آمریکا حل کنیم؛ اما نه در چهارچوکاتی که فعلاً درک شود.» (منبع: خبرگزاری جمهور)

اما در مقابل ترامپ به ارتباط اظهارات ترکیه چنین اظهار نمود: «لازم بود که پاستور را باز می‌گرداندند؛ اما ترکیه را طوری می‌بینم که به اقدامات بدی دست می‌زند و تا هنوز از این امر دست بر نداشته است و ما در برابر این حالت دست به روی دست نمی‌نشینیم و برای ترک‌ها اجازه نمی‌دهیم که ملت ما را زندانی کنند و خواهیم دید که چی حوادثی به زودی رخ خواهد داد.» (منبع: بی‌بی‌سی ترکیه، 17 اگست 2018م)

به ارتباط همین اظهارات متقابل ترکیه و امریکا و نظر به تاریخ روابط ترکیه و امریکا مخصوصاً در زمان حزب عدالت و توسعه برای ما امکان می‌بخشد تا دلیل تنش‌های بین امریکا و ترکیه و افزایش قیمت دالر امریکائی در برابر لیره ترکی را در سه مسئله خلاصه کنیم:

اول: رئیس جمهور ترامپ که سیاست‌ها و زنده‌گی شخصی وی مورد انتقاد قرار گرفته و روسیه در مداخلات انتخابات امریکا برای به قدرت رساندن ترامپ متهم می‌گردد، ترامپ از ابتدای ریاست‌اش در تلاش است که رأی تبشیری‌ها را، مخصوصاً در انتخابات کانگریس در 8 اکتوبر به دست آورد و تلاش می‌کند که تنش‌ها را با ترکیه تیره تر سازد و جمهوری خواهان تلاش می‌کنند که تسلط‌شان را بالای هردو جناح حاکم سازد و به همین دلیل سیاست داخلی امریکا قضیه برونس کشیش را دامن زده و تحریم‌های مالی را وضع و تنش‌ها را به وجود آورد. به این شکل قضیه کشیشی که 20 ماه به زندان‌های ترکیه بود، ناگهان در صدر جدول مسایل ترکیه و امریکا قرار گرفت.

خلاصه این‌که جمهوری خواهان در تلاش اند تا بالای شورای ملی و کانگریس در انتخابات دوره‌ای که در 8 نومبر دایر می‌شود، تسلط پیدا کنند، آن هم از دریچه بعد دینی. امریکا برونس کشیش را که توسط ترکیه زندانی شده بود، به عنوان یک وسیله‌ای برای خودش در این انتخابات استفاده می‌کند؛ به همین دلیل به اظهاراتی متوسل می‌شود که به تبشیری‌ها ارتباط دارد. این می‌تواند یکی از اسباب پشت پرده تنش‌های جاری بین امریکا و ترکیه باشد؛ چنانچه مثل همین، مسئله "دیز یوگل" روزنامه‌نگار که در ترکیه زندانی بود؛ در قسمت رهائی این روزنامه‌نگار تمام قوانین حاکم ترکیه نادیده گرفته شده، رها گردید و به صورت فوری به آلمان فرستاده شد. تمام این جریان به طی چند ساعت محدود به خاطر روابط ترکیه و آلمان صورت گرفت و زمانی که این موضوع را نیز در نظر بگیریم، در می‌یابیم که ترکیه موقف ضد امریکائی در مسئله کشیش امریکائی نداشته؛ بلکه چیزی که اتفاق افتاده، تنشی است که به خواست و اتفاق بین سیاسیون امریکا و ترک به وجود آمده است که هر یک از طرفین می‌خواهد خواست خود را در نزد مردم‌اش حاصل کند.

دوم: وقتی مسئله افزایش قیمت دالر امریکائی در برابر لیره ترکیه را در نظر بگیریم، مسئله دیگری ظاهر می‌شود: این‌که امریکا جنگ تجاری جهان را شروع نموده و ترکیه از این جنگ مستثنی نمی‌باشد؛ بلکه امریکا به دنبال فرصتی است که بتواند مصالح امریکا را تأمین کند؛ هرچند که این فرصت باعث از بین رفتن اقتصاد ترکیه شود، مخصوصاً امریکا می‌بیند که تمام بخش‌های نظام ترکیه را از طریق نظام ریاستی در دست گرفته است، نظام ریاستی که پس از برگزاری انتخابات 24 جون 2018م تطبیق گردیده است. بناءً هیچ مانعی برای استخدام امریکا از ترکیه وجود ندارد.

مهم‌ترین ابزارهایی که استعمار علیه سرزمین‌های اسلامی انجام می‌دهد، بورس‌های اقتصادی، بانک‌های سودی و نظام پولی است که ترکیه وضعیت مناسبی برای استخدام امریکا از نقطه نظر ابزار بانکی و پولی دارد و سبب آن چیزی است که مشاوره خزانه‌داری رسمی آن را در 31 مارچ 2018م اعلام نموده است که مجموع دین خارجی ترکیه به مبلغ 466.7 میلیارد دالر و دیون خارجی برای

قطعه‌های خاص به 325.1 میلیارد دالر می‌رسد. دروازه‌های ترکیه به دلیل نحوه بانکداری سودی، بازارهای بورس و لیره وابسته به دلراش، پیوسته برای مداخلات خارجی باز می‌باشد و اصحاب سرمایه‌های جهانی (امریکا و انگلیس) اولین قدرت‌های هستند که بالای سرزمین‌های اسلامی به خاطر تحقق اهداف و بیشتر بودن سود هجوم می‌برند. امریکا و انگلیس که شدیدترین حرص به دست آوردن ثروت را دارند، در حدی که این حرص‌شان مرزی ندارد. به این دلیل اردوغان قبل از انتخابات در جریان دیدارش از انگلیس به بالا بردن سود بیشتر انگلیس مواجه شد؛ اما اردوغان خواست انگلیس را در زمینه رد نموده که این عملکرد آن باعث افزایش قیمت دالر در برابر لیره ترکیه گردید.

به این دلیل هیئتی از بانک مرکزی به ریاست محمد شیمشک به انگلیس رفت و این سفر و دیدار منجر به بالا بردن 175 درصد سود بانک مرکزی شد؛ چیزی که توقع آن می‌رفت. وقتی اردوغان این مشکلات اقتصادی خطرناک را دید، برای پیش‌انداختن انتخابات اقدام نمود.

خلاصه این‌که: بخش‌های مالی به سبب اقتصاد جهانی به خاطر بالا بردن قیمت اسعار از یک جهت و سود اسعار از جهت دیگر، آن هم از طریق استخدام نقاط ضعف مالی موجود در اقتصاد ترکیه فعالیت می‌کند. شکی نیست که سود اسعار به 28 درصد افزایش یافته است و به نظر می‌رسد که اسعار پول و سود آن طبق اظهارات ترامپ باز هم بالا خواهد رفت.

سوم: تحولات در سوریه یکی از عوامل افزایش دالر در برابر لیره ترکیه خواهد بود و ضمن این جنگ، برای ترکیه فرصتی به وجود آمده تا منافع امریکا را در سیاست سوریه به شکل راحت‌تر و آرام‌تر تطبیق کند؛ چنانچه "خلوصی‌اکار" وزیر دفاع و "حاکان فیدان" رئیس استخبارات وطنی ترکیه به تاریخ 17 اگست 2018م به روسیه رفت تا در مورد وضعیت سوریه گفتگو نمایند.

برگرفته از جریده‌الرایه

نویسنده: استاذ محمد حنفی یغمور

10 ذوالحجّة الحرام 1439

22 اگست 2018م